

Информация за добри практики, предоставена от Европейската агенция за безопасност и здраве при работа (EU-OSHA)

EU-OSHA не носи отговорност за съдържанието на външни интернет сайтове, до които предоставя достъп, но целта на Агенцията е да гарантира, че дава достъп само до надеждна информация за добри практики, отговаряща на превантивните критерии.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ДОБРИ ПРАКТИКИ?

Определението за „добра практика“ се различава в отделните държавите-членки поради особеностите на системите и законодателството за безопасни и здравословни условия на труд, културата, езика и различния опит. Освен това различни групи с несходни интереси и нива на познание имат различни гледни точки относно добрите практики на работното място.

В своите публикации Националният орган по здраве и безопасност на Обединеното кралство дава следното обяснение: „Настоящото ръководство показва какво се счита за добра практика... Спазването му не е задължително и можете да предприемате други действия. Ако обаче решите да го следвате, обикновено това е достатъчно, за да бъде спазен законът. Инспекторите по здраве и безопасност имат за задача да осигурят съответствие със закона и биха могли да се позоват на това ръководство като илюстриращо добри практики.“

В увода на една от публикациите си за добри практики, свързана с насърчаването на мерки за здраве на работното място, Федералната агенция на фирмените здравноосигурителни фондове, Германия (BKK Bundesverband), акцентира по подобен начин върху необходимостта от изпълнение на законовите разпоредби.

В холандския проект Solbase (Банка с решения във връзка с опасностите и рисковете на работното място) е използван терминът „успешни решения относно рисковете, свързани с безопасните и здравословни условия на труд“, а не „информация за добри практики“. Това вероятно е малко по-тясно определение. Проектът Solbase определя два типа решения – „насоки“ и „приложени решения“. Тези две обширни категории покриват пълната гама налична информация – както информация от източници под формата на ръководства и други документи, така и информация, показваща практическото приложение на мерки за контрол в предприятията. Два алтернативни термина биха могли да бъдат „ръководство“ и „проучвания на отделни случаи“.

КРИТЕРИИ ЗА ДОБРИ ПРАКТИКИ ЗА БЕЗОПАСНИ И ЗДРАВΟΣЛОВНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

Съобразно са определени следните критерии за добри практики:

- намаляване на всякакви възможности да се причини вреда на работниците или на други лица, засегнати от дейността на предприятието, произтичащи от установена причина, нанасяща вреда;
- подобряване на условията на труд като цяло и ефективно насърчаване на здравето, безопасността и трудоспособността;
- постигане на постоянно и осезателно намаляване на риска от нанасяне на вреда на работниците.

Освен това критериите следва:

- да показват стъпките и методите, които могат да се предприемат в рамките на дадено работно място или организация, за подобряване на условията на труд/живот и/или за намаляване на рисковете за здравето и безопасността в предприятието;
- по възможност да се фокусират върху предотвратяването на установения риск при източника;
- да са ефективни и приемливи от етична гледна точка;
- да отговарят на съответните законови изисквания на държавата-членка, в която се прилагат. (Това означава, че информацията за добри практики не може да се пренесе директно от една държава-членка в друга);

- да са съвременни и подходящи за предвидените потребители и за съществуващите практики на работното място в рамките на Европейския съюз;
- да съдържат достатъчно информация, че могат да се прилагат, където е подходящо, към други работни места в Европейския съюз;
- да включват активното участие на всички заинтересовани лица, и по-конкретно работниците и техните представители, които са пряко засегнати от предприетите действия.

ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДОБРИ ПРАКТИКИ

Източниците на информация за добри практики, посочени на уебсайта на EU-OSHA, включват:

- инспекции по труда, дружества, предоставящи застраховки срещу трудова злополука, или други инспектиращи органи;
- социални партньори (асоциации на работодатели и работнически организации);
- индустриални асоциации или тристранни органи;
- професионални организации;
- други органи, предоставящи информация или обучение;
- предприятия;
- неправителствени организации.

ВИДОВЕ ДОБРИ ПРАКТИКИ

Видовете информация за добри практики и примерите, събрани от EU-OSHA, включват:

- ръководства и насоки от инспекционните органи или други институции;
- примери от проучвания на отделни случаи (по-конкретно на случаи, които са оценени от надеждна организация или чрез друга надеждна процедура за преглед и показват реална (а не теоретична), измерима намеса за предотвратяване на рискове на работното място);
- информация за продукта (вкл. информация за физични, химични и биологични фактори, лично защитно облекло, машини и инструменти, които могат да се използват на работното място);
- стандарти, въведени от национални или международни стандартизиращи организации;
- контролни списъци (напр. за повтарящи се дейности на работното място);
- документи с данни (напр. за опасни вещества и шумно оборудване);
- карти или талони за напомняне;
- обучителна информация, предназначена за употреба на работното място (напр. видеоматериали за обучение на работници, упражняващи ръчен труд).

ЗНАЧЕНИЕ НА ОЦЕНКАТА НА РИСКА

Преди на работното място да се приложи информация за добра практика, най-важното е да се направи подходяща и задоволителна оценка на опасностите и рисковете на работно място. Тази оценка трябва да отчете всички рискове и опасности на работното място, за да се гарантира реално намаляване на излагането на вредни въздействия както на работниците, така и на други лица, а не просто заменяне на един риск с друг.

По-надолу следва най-общо описание на оценка на риска. „Оценката на риска не е нищо повече от внимателен преглед на това, какво във вашата работа може да причини вреда на хората, за да се установи дали сте приложили превантивни мерки в достатъчна степен и дали не е необходимо да направите повече за предотвратяване на вредата. Целта е да се уверим, че никой няма да бъде наранен или да се разболеет. Оценката на риска включва определяне на съществуващите рискове във всяка една организация (независимо дали произтичат от трудовата дейност или от други фактори като разположението на помещенията) и оценка на степента на рисковете предвид взетите предпазни мерки. Резултатите от правилната и задоволителна оценка на риска следва да помогнат на потребителите да изберат най-подходящите добрите практики.

Преди на работното място да се приложи добра практика, трябва задължително да се извърши оценка на риска. Практиката трябва да бъде адаптирана към специфичните обстоятелства и нужди. EU-OSHA не носи отговорност за начина, по който се използва информацията.

Повече информация относно оценката на риска можете да намерите на:

<http://osha.europa.eu/en/topics/riskassessment>

ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ И ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО

Рамковата директива 89/391/ЕИО на Съвета от 12 юни 1989 г. за въвеждане на мерки за насърчаване подобряването на безопасността и здравето на работниците на работното място и законодателството за нейното прилагане в държавите-членки съдържат йерархия на мерките за контрол, които следва да се спазват:

1. Могат ли рисковете да бъдат предотвратени или избегнати? Възможно ли е рискът да бъде отстранен? Например това може да се постигне чрез:

- преценка на необходимостта от съответната задача или работа;
- отстраняване на опасността;
- използване на други вещества или работни процеси.

2. Ако рисковете не могат да бъдат избегнати или предотвратени, как могат да бъдат сведени до степен, в която да не са застрашени здравето и безопасността на изложените на риск лица. Трябва да бъдат спазвани допълнителните общи принципи на превенция, както следва:

- борба с риска при източника;
- адаптиране на работата към индивида, особено по отношение на проектирането на работните места, избора на работно оборудване, избора на работни и производствени методи, с оглед премахване на монотонната работа и работата с наложен ритъм и намаляване на въздействието им върху здравето;
- привеждане в съответствие с техническия прогрес;
- замяна на опасното с безопасно или по-малко опасно (подмяна на машина или материал или друга рискова характеристика със съответна алтернатива)
- разработване на последователна цялостна политика за превенция, която да обхваща технологията, организацията на работата, условията на труд, социалните взаимоотношения и взаимодействието на факторите, свързани с работната среда;
- отдаване на предимство на колективните защитни мерки пред личните защитни мерки (напр. по-скоро контролиране на излагането на изпарения от локална смукателна вентилация, отколкото раздаване на лични респираторни защитни средства);
- даване на съответни инструкции на работниците.

За повече информация: <http://osha.europa.eu/en/topics/riskassessment/step3>

Йерархията означава, че няма един-единствен „правилен“ подход за въвеждане на добра практика.

Например не е добра практика, когато при работа с опасни вещества вместо замяна на съответното вещество се използват други мерки за контрол (напр. лично защитно средство), макар че същите тези мерки са добра практика, когато няма вещество, с което да се направи замяната.

Билбао, септември 2009 г.